

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/116/2022
Identifikačné číslo spisu:	3719202989
Dátum vydania rozhodnutia:	29.06.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Halušková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:3719202989.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Haluškovej a členov senátu JUDr. Jany Bajánkovej a JUDr. Jozefa Kolcuna, PhD. v spore žalobcu J. D., narodeného XX. J. XXXX, K. F. XX, XXXX R., N. N., zastúpeného advokátskou kanceláriou Advokátska kancelária JUDr. AŽALTOVIČ & PARTNERS s. r. o., Trenčín, Pred poľom 1652, IČO: 36 857 882, proti žalovanému Mesto Púchov, Štefánikova 821/21, Púchov, IČO: 00 317 748, zastúpenému advokátskou kanceláriou JUDr. ANTON ŠKOLEK & PARTNERS, s.r.o., Bytča, Treskoňova 816/1, IČO: 47 253 223, o obnovu konania, vedenom na bývalom Okresnom súde Považská Bystrica pod sp. zn. 8C/43/2019, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 30. júna 2021 sp. zn. 6Co/3/2021 takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a.

Žalovanému priznáva voči žalobcovi nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. (Od 01. júna 2023 bývalý) Okresný súd Považská Bystrica (ďalej iba „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo 16. septembra 2020 sp. zn. 8C/43/2019 zamietol žalobu na obnovu konania vedeného na Okresnom súde Považská Bystrica pod sp. zn. 4C/5/2013, v ktorom bol vydaný rozsudok Okresného súdu Považská Bystrica sp. zn. 4C/5/2013-165 zo dňa 26. mája 2016, právoplatný dňa 06. novembra 2017, ktorým bola žalobcovi v pozícii žalovaného uložená povinnosť žalovanému v pozícii žalobcu zaplatiť z titulu bezdôvodného obohatenia sumu 41.098 eur s 9 % úrokom z omeškania ročne od 10. decembra 2010 do zaplatenia a vo zvyšku bola žaloba zamietnutá; žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania voči žalobcovi v rozsahu 100 %.

1.1. Z dôvodov rozsudku okresného súdu vyplýva, že žalobca prípustnosť žaloby na obnovu konania odôvodňoval existenciou uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8Cdo/186/2018 zo 17. júna 2019 tvrdiac, že sa týka strán a predmetu pôvodného konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 4C/5/2013, ktoré vzhľadom na dátum jeho vydania nemohol bez svojej viny v pôvodnom konaní použiť a môže pre neho privodiť priaznivejšie rozhodnutie vo veci. Konanie vedené na okresnom súde pod sp. zn. 4C/5/2013 bolo do istiny právoplatne skončené dňa 05. mája 2016 rozsudkom č. k.

4C/5/2013-102 v spojení s opravným uznesením č. k. 4C/5/2013-113 a rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne č. k. 17Co/184/2015-151 zo 06. apríla 2016. O úrokoch z omeškania rozhodol okresný súd rozsudkom č. k. 4C/5/2013-165 z 26. mája 2016, ktorý v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne z 02. septembra 2017 č. k. 17Co/424/2016-185 nadobudol právoplatnosť 06. novembra 2017. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 17. júna 2019 sp. zn. 8Cdo/186/2018 sa do sféry poznania žalobcu dostalo 29. júla 2019 doručením jeho právneho zástupcovi; subjektívna lehota na podanie žaloby na obnovu konania stanovená v § 403 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) uplynula dňa 29. októbra 2019 a žalobca ju podal včas.

1.2. Pokiaľ ale ide o objektívnu trojročnú lehotu v zmysle § 403 ods. 2 CSP, súd prvej inštancie s prihliadnutím na skutočnosť, že príslušenstvo pohľadávky sleduje osud hlavnej pohľadávky dospel k záveru, že pre jej dodržanie by žalobca musel žalobu na obnovu konania podať najneskôr 05. mája 2019, kedy označené uznesenie najvyššieho súdu ešte neexistovalo. Nemožno účelovo vychádzať z právoplatnosti rozsudku o príslušenstve pohľadávky (úroku z omeškania). Okresný súd uviedol, že nemôže povoliť obnovu konania len v časti príslušenstva, pretože obnova konania sa musí týkať celého predmetu konania, keď príslušenstvo sleduje osud pohľadávky. Inak by sa mohlo stať, že podľa právoplatného rozsudku by istinu musel platiť jeden subjekt, aj keď uplynula objektívna lehota na podanie žaloby na obnovu konania a príslušenstvo by musel platiť iný subjekt, ktorý však omeškanie nespôsobil. Z dôvodu zmeškania 3-ročnej objektívnej lehoty nebolo možné žalobe vyhovieť a obnovu konania povoliť.

1.3. Okresný súd uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) zo 17. júna 2019 sp. zn. 8Cdo/186/2018, ktorým najvyšší súd zrušil rozsudok Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 19Co/118/2018 a rozsudok Okresného súdu Považská Bystrica č. k. 4C/257/2014-126, nepovažoval za zakladajúce dôvod obnovy konania podľa § 397 písm. a) CSP, pretože je samo osebe dôkazom, nie však rozhodnutím, ktoré by mohlo pre žalobcu privodiť priaznivejšie rozhodnutie vo veci. Uviedol, že existencia odlišného právneho názoru vyslovená v inom súdnom konaní, v ktorom bola riešená skutkovo i právne analogická problematika, nie je dôvodom na obnovu konania. Žalobca sa mohol pokúsiť svoj odlišný právny názor presadiť v rámci dovolania alebo mimoriadneho dovolania, namiesto ktorých nemožno použiť obnovu konania ako mimoriadny opravný prostriedok slúžiaci predovšetkým na nápravu pochybení pri zisťovaní skutkového stavu, nie na naprávanie chybných právnych názorov, čo vyplýva aj z nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej aj len „ÚS SR“) sp. zn. II. ÚS 108/2012, na ktorý poukázal žalovaný.

1.4. Ak by aj žalobcom označené rozhodnutie najvyššieho súdu mohlo privodiť pre stranu pôvodného konania priaznivejšie rozhodnutie vo veci, muselo by sa týkať strán aj predmetu pôvodného konania, čo podľa okresného súdu splnené nie je. V konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 4C/257/2014, v ktorom rozhodol najvyšší súd o dovolaní uznesením sp. zn. 8Cdo/186/2018, boli stranami sporu žalobca Mesto Púchov a žalovaní 1/ J. D. a 2/ REALITY-NÁJOMNÉ DOMY, a.s., IČO: 36 347 507; predmetom konania bola náhrada za užívanie pozemku C-KN parc. č. 1346 vo vlastníctve Mesta Púchov za čas od 10. decembra 2012 do 10. decembra 2014 vo výmere plochy zastavanej stavbou domu kultúry súp. č. XXXX zapísanej na LV č. XXXX. Rozhodnutie sp. zn. 8Cdo/186/2018 sa teda netýkalo rovnakého predmetu konania. Predmetom konania sp. zn. 4C/5/2013 bolo zaplatenie náhrady za užívanie nehnuteľnosti vo vlastníctve žalobcu Mesta Púchov žalovaným J. D. za obdobie od 10. decembra 2010 do 09. decembra 2012.

2. Krajský súd v Trenčíne (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom zo dňa 30. júna 2021 sp. zn. 6Co/3/2021 odvolaním žalobcu napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a rozhodol, že žalovaný má voči žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

2.1. Odvolací súd bol názoru, že žaloba na obnovu konania bola podaná včas, aj v rámci zákonnej objektívnej lehoty troch rokov, ktorá podľa odvolacieho súdu plynie od právoplatnosti rozhodnutia, ktorým je rozhodnuté o poslednej časti predmetu sporu bez ohľadu na to, či ide o istinu alebo príslušenstvo. Konanie vedené na súde prvej inštancie sa v merite celej prejednávanej veci skončilo dňa 06. novembra 2017, žaloba bola podaná dňa 29. októbra 2019.

2.2. Vychádzajúc z § 397 písm. a) CSP odvolací súd zdôraznil, že jednou z podmienok prípustnosti žaloby na obnovu konania je existencia rozhodnutia týkajúceho sa strán a predmetu pôvodného konania, ktoré osoba oprávnená na podanie žaloby na obnovu konania bez svojej viny nemohla použiť v

pôvodnom konaní. Predpokladom jeho uplatnenia je aj to, že pre žalobcu môže privodiť priaznivejšie rozhodnutie vo veci. Môže ísť aj o rozhodnutie vydané po právoplatnom skončení konania napadnutého žalobou na obnovu konania. Žalobcom označené rozhodnutie najvyššieho súdu bolo síce vydané v inej veci, avšak stranami sporu boli rovnako žalobca a žalovaný a išlo o vydanie bezdôvodného obohatenia za užívanie totožného pozemku žalovaného zastavaného totožnou stavbou, ktorá mala byť vo vlastníctve, resp. v užívaní žalobcu, ako tomu bolo aj v konaní, ktorého obnovenia sa žalobca domáhal, rozdiel bol len v období, za ktoré si žalovaný ako žalobca nárok uplatňoval. Podmienkou obnovy konania je existencia rozhodnutia týkajúceho sa strán a predmetu pôvodného konania, nie existencia rozhodnutia vo veci totožných strán a v totožnom predmete.

2.3. Odvolací súd uzavrel, že rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 8Cdo/186/2018 neodôvodňuje povolenie obnovy konania. Žalobca sa totiž žalobou na obnovu konania domáhal nápravy právneho pochybenia, ktorého sa mali súdy v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 4C/5/2013 dopustiť tým, že povinnosť vydať bezdôvodné obohatenie neuložili vlastníčkovi stavby postavenej na pozemku žalovaného, ale žalobcovi ako užívateľovi tejto stavby vo vlastníctve inej osoby. S odkazom na uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/98/2011 z 11. augusta 2011 odvolací súd uviedol, že žaloba na obnovu konania je mimoriadnym opravným prostriedkom, ktorým možno za podmienok ustanovených v zákone dosiahnuť nápravu vo veci, v ktorej nebol skutkový stav v pôvodnom konaní zistený úplne alebo správne. Žalobou o obnovu konania sa nemožno domáhať nápravy prípadných pochybení pri právnom posudzovaní veci alebo nesprávností procesnej povahy; na nápravu týchto nesprávností slúžia podľa povahy rozhodnutia a charakteru namietanej nesprávnosti iné opravné prostriedky. Vecná nesprávnosť rozsudku napadnutého návrhom na obnovu konania nie je dôvodom zakladajúcim procesnú prípustnosť obnovy. Súd prvej inštancie zamietnutím žaloby na obnovu konania rozhodol vecne správne a v súlade nielen s uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/98/2011, ale aj v súlade s uznesením Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. II. ÚS 108/2012-12 zo dňa 25. apríla 2012, podľa ktorého „nemožno judikatúru súdov (aj keby malo ísť o ustálenú a konštantnú judikatúru) považovať za skutočnosť, na základe ktorej by bolo možné požiadať o obnovu konania. Judikatúra totiž predstavuje právny názor na výklad a aplikáciu určitej právnej normy, a to buď vo všeobecnej polohe, alebo v nadväznosti na konkrétne skutkové okolnosti riešeného prípadu. Zjednodušene povedané to znamená, že s ohľadom na súdnu prax v iných veciach môže účastník konania vo svojej právnej veci argumentovať v prospech pre neho priaznivého výkladu a aplikácie práva s poukazom na rozhodnutia vydané v iných obdobných prípadoch.“ Z tohto rozhodnutia podľa odvolacieho súdu vyplýva, že ak bol žalobca presvedčený o nesprávnosti právneho posúdenia jeho veci, mohol a mal sa pokúsiť svoj odlišný právny názor presadiť v rámci dovolania, prípadne mohol podať aj sťažnosť ústavnému súdu.

2.4. V odvolacom konaní mal žalovaný plný úspech, preto odvolací súd v zmysle § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP a § 262 ods. 1 žalovanému priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalobcovi v rozsahu 100 %. O samotnej výške náhrad trov konania v prvoinštančnom, ako aj odvolacom konaní rozhodne súd prvej inštancie postupom podľa § 262 ods. 2 CSP.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie z dôvodov podľa § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. c) Civilného sporového poriadku. Uviedol, že Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením zo dňa 17. júna 2019 sp. zn. 8Cdo/186/2018 pri totožnom skutkovom a právnom stave (rozdiel bol len v žalovanom období) konštatoval, že užívaním pozemku žalobcu bez právneho titulu sa bezdôvodne obohatil skutočný vlastník stavby domu kultúry, nie jej domnelý vlastník, ktorý túto stavbu v rozhodnom čase užíval. V hrubom rozpore s týmto právnym názorom je podľa žalobcu právny názor ustálený súdmi v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 4C/5/2013, čo zakladá prípustnosť obnovy konania podľa § 397 písm. a) CSP. Nepovolením obnovy konania by bol ponechaný stav právnej neistoty porušujúci princíp právnej istoty a právo na spravodlivé súdne konanie, pretože žalobca by mal plniť žalovanému napriek neexistencii jeho pasívnej vecnej legitímácie. Zdôraznil, že využil všetky dostupné právne prostriedky nápravy tohto nezákonného stavu. Jeho podnet na podanie mimoriadneho dovolania bol odmietnutý listom Krajskej prokuratúry Trenčín č. Kc 62/16/3300-9 zo dňa 31. augusta 2016 a ústavnú sťažnosť Ústavný súd Slovenskej republiky odmietol uznesením z 29. novembra 2016 sp. zn. III. ÚS 816/2016 ako podanú oneskorene.

3.1. V ďalšej časti dovolania žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) argumentoval, že odvolací súd v porovnaní so súdom prvej inštancie založil svoj potvrdzujúci rozsudok na odlišnom právnom názore v rozhodných

skutočnostiach vedúcich k zamietnutiu žaloby na obnovu konania a žalobcovi odňal právo namietať novozaújatý právny názor na inštančne vyššom súde. Odvolací súd v podstate okrem iného skonštatoval nesprávne právne posúdenie veci súdom prvej inštancie v dôsledku chybnéj aplikácie práva na zistený skutkový stav. Žalobca poukázal na uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 2Cdo/226/2011, v zmysle ktorého „odvolací súd porušil právo na spravodlivý proces tým, že svoje rozhodnutie „nečakane“ založil na iných právnych záveroch než súd prvého stupňa, čím v skutočnosti žalovaným odňal právo namietať správnosť jeho právneho názoru na inštančne vyššom súde. Ak odvolací súd dospel k iným právnym záverom pri posúdení zisteného skutkového stavu, mal rozhodnutie prvostupňového súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Požiadavke dôsledného rešpektovania ústavného princípu dvojínštančnosti občianskeho súdneho konania odvolací súd mohol učiniť zadost' iba kasačným rozhodnutím“.

4. Žalovaný vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že žalobca v dovolaní nevymedzil, ktorá otázka zásadného právneho významu má byť dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne a nie je možné ju vyabstrahovať ani z obsahu dovolania, preto nie sú dané predpoklady pre meritórny dovolací prieskum v zmysle § 421 ods. 1 písm. c) CSP. Žalobca nepoukázal ani na judikatúru dovolacieho súdu, v zmysle ktorej rozhoduje túto (v dovolaní nevymedzenú) právnu otázku rozdielne. Rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 2Cdo/226/2011 sa na vec nevzťahuje, lebo rozhodnutie odvolacieho súdu bolo založené na právnych záveroch totožných so závermi súdu okresného. Žalovaný zdôraznil, že rozhodnutia súdov nižších inšancií sú v súlade s uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/98/2011 a uznesením ÚS SR sp. zn. II. ÚS 108/ 2012. Poukázal tiež na nález Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 10/2012, v zmysle ktorého judikatúru súdov nemožno považovať za skutočnosť, na základe ktorej by bolo možné požiadať o obnovu konania. Podľa názoru ústavného súdu existencia odlišného právneho názoru vysloveného v inom súdnom konaní riešiacom skutkovo i právne analogickú problematiku nie je dôvodom na obnovu konania.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP; ďalej tiež „dovolací súd“) po zistení, že dovolanie podala v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP) skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania.

6. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu dovolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nezávislom a nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie a na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti). Porušením práva na spravodlivý proces v zmysle uvedeného ustanovenia zákona teda treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva.

7. Žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) videl porušenie svojho práva na súdnu ochranu a spravodlivý proces v nedostatočnom odôvodnení rozsudku odvolacieho súdu, a tým v jeho nepreskúmateľnosti a v nepovolení obnovy konania, ktorej sa domáhal podľa § 397 písm. a) CSP, a to pre hrubý rozpor právneho názoru ustáleného súdmi v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 4C/5/2013 (ktorého obnova má byť povolená) s právnym názorom vysloveným najvyšším súdom v inom konaní (sp. zn. 8Cdo/186/2018) týkajúcom sa tých istých strán aj predmetu konania, kedy podľa žalobcu dovolací súd pri totožnom skutkovom a právnom stave (rozdiel bol len v žalovanom období, kedy vzniklo bezdôvodné obohatenie) konštatoval, že užívaním pozemku žalobcu bez právneho titulu sa bezdôvodne obohatil skutočný vlastník stavby, nie jej domnelý vlastník.

8. Vzhľadom na obsah dovolania musí dovolací súd upriamiť pozornosť na fakt, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, nie ďalšie odvolanie. Dovolací súd nie je treťou inštanciou, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (viď napr. rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 2Cdo/165/2017, 3Cdo/14/2017, 4Cdo/157/2017, 5Cdo/155/2016, 8Cdo/67/2017). Dovolací súd rovnako pripomína, že dovolaním sa nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi nižšej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, nie dovolací súd, ktorého prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly má dovolací súd možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (napr. tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov atď.) a či konajúcimi súdmi prijaté závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces, čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP.

9. Dovolateľ vytýkal nedostatok riadneho odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu a jeho nepreskúmateľnosť. K týmto námietkam treba uviesť, že právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy aj právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd) v sebe zahŕňajú aj riadne odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 383/2006). Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nepopierajú zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces, nie sú svojvoľné, neudržateľné a nie sú prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov. Jedným z princípov predstavujúcich súčasť práva na spravodlivý proces a vylučujúcich ľubovôľu pri rozhodovaní je aj povinnosť súdu presvedčivo a správne vyhodnotiť dôkazy a svoje rozhodnutia náležite odôvodniť (§ 220 CSP a § 393 CSP, I. ÚS 243/2007), pritom starostlivo prihliadať na všetko, čo vyšlo počas konania najavo, vrátane toho, čo uviedli strany sporu. Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Všeobecný súd by mal vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení svojho rozhodnutia dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí rovnako ako závery, ku ktorým na ich základe dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé. Všeobecný súd musí súčasne vychádzať z materiálnej ochrany zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov - od 01. júla 2016 strán sporu (IV. ÚS 1/2002, II. ÚS 174/04, III. ÚS 117/07, III. ÚS 332/09, I. ÚS 501/11). Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi strán; zároveň judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

10. Ako vyplýva (aj) z nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 245/2022 zo dňa 20. septembra 2022 „arbitrárnosť a zjavná neodôvodnenosť rozhodnutí všeobecných súdov sú najčastejšie dané rozporom súvislostí ich právnych argumentov a skutkových okolností prerokúvaných prípadov s pravidlami formálnej logiky alebo absenciou jasných a zrozumiteľných odpovedí na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Uvedené nedostatky pritom musia dosahovať mieru ústavnej relevancie, teda ich intenzita musí byť spôsobilá porušiť niektoré z práv uvedených v čl. 127 ods. 1 ústavy (m. m. II. ÚS 336/2019).“

11. Dovolací súd po porovnaní obsahu spisu s odôvodneniami rozsudkov súdov nižších inštancií dospel k záveru, že rozsudok odvolacieho súdu v spojení s rozsudkom súdu prvej inštancie spĺňa kritériá pre

odôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 393 v spojení s § 220 ods. 2 CSP, preto ho nemožno považovať za nepreskúmateľný, neodôvodnený, či zjavne arbitrárny (svojvoľný). Odôvodnenie rozsudku zodpovedá základnej (formálnej) štruktúre odôvodnenia rozhodnutia. Súslednosti jednotlivých častí odôvodnení a ich obsahové (materiálne) náplne zakladajú súhrnne ich zrozumiteľnosť aj všeobecnú interpretačnú presvedčivosť. Z odôvodnení rozsudkov vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami aj úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. V hodnotení skutkových zistení neabsentuje žiadna relevantná skutočnosť alebo okolnosť, sudy nižších inštancií ich náležitým spôsobom v celom súhrne posúdili a náležite vyhodnotili. Argumentácia súdov je koherentná a ich rozhodnutia konzistentné, logické a presvedčivé, zvolené premisy aj závery, ku ktorým na ich základe sudy dospeli, sú prijateľné pre právnickú aj laickú verejnosť. Žalovaný v odvolaní neuvádza relevantné skutočnosti, ktoré by neboli zistené a vyhodnotené v konaní pred súdmi nižších inštancií.

12. K námietke dovolateľa, že odvolací súd v porovnaní so súdom prvej inštancie založil svoj potvrdzujúci rozsudok na odlišnom právnom názore o rozhodných skutočnostiach vedúcich k zamietnutiu žaloby na obnovu konania a žalobcovi odňal právo namietať novozaujatý právny názor na inštančne vyššom súde, dovolací súd udáva nasledovné: Je pravdou, že odvolací súd sa nestotožnil s názorom súdu prvej inštancie o podaní žaloby žalobcom po uplynutí objektívnej trojročnej lehoty ani s jeho názorom, že v konaniach vedených na okresnom súde pod sp. zn. 4C/5/2013 a 4C/257/2014 nejde o tie isté veci. Vychádzal pri tom zo skutkového stavu zisteného okresným súdom aj z právnej úpravy, ktorú aplikoval súd prvej inštancie (§ 403 ods. 2 CSP). Nebol preto nijaký dôvod na zopakovanie alebo doplnenie dokazovania odvolacím súdom (§ 384 CSP) ani na postup podľa § 382 CSP (manudukčná povinnosť), preto k porušeniu práva žalobcu na spravodlivý proces týmto postupom odvolacieho súdu nedošlo. Navyše, tieto závery odvolacieho súdu sú v prospech, nie v neprospech dovolateľa.

13. Z obsahu dovolania (§ 124 CSP) vyplýva aj dovolacia námietka týkajúca sa procesu vyhodnotenia dokazovania, ktorého výsledkom bol záver súdov nižších inštancií o nenaplnení podmienok povolenia obnovy konania v zmysle § 397 písm. a) CSP.

13.1. Dovolací súd pripomína, že dokazovanie je časť civilného súdneho konania, v rámci ktorej si súd vytvára poznatky potrebné na rozhodnutie vo veci. Právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe obsahuje právomoc posúdiť, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie (I. ÚS 52/03). V dokazovaní sa súd obmedzuje len na zisťovanie skutkových poznatkov (poznatkov o skutkových okolnostiach, ktoré zakladajú a odôvodňujú prejednávany nárok). Posúdenie návrhov na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu (viď § 185 ods. 1 CSP), a nie strán sporu.

13.2. Hodnotenie dôkazov je činnosť súdu, pri ktorej hodnotí vykonané dôkazy z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie. Aktuálna procesná právna úprava vychádza zo zásady voľného hodnotenia dôkazov, majúcej základ v ústavnom princípe nezávislosti súdov. Táto zásada, vyplývajúca z čl. 15 základných princípov Civilného sporového poriadku, normatívne rozvinutá v § 191 ods. 1 CSP znamená, že záver, ktorý si sudca z vykonaných dôkazov urobí, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu. Postup sudcu ale neznamená, že sudca nie je viazaný ústavnými princípmi predvídateľnosti a zákonnosti rozhodnutia. Naopak, konečné meritórne rozhodnutie musí vykazovať logickú, funkčnú a teleologickú zhodu s priebehom konania (v podrobnostiach pozri Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M. a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, 1540 s., str. 729).

13.3. O vadách v procese dokazovania možno hovoriť vtedy, ak súd vychádzal pri rozhodnutí zo skutočnosti, pre ktorú nie je z vykonaných dôkazov podklad, alebo ak považoval určitú skutočnosť za základ svojho rozhodnutia úplne inak, ako vyplýva z vykonaného dokazovania, prípadne, ak nezistil určitú podstatnú skutočnosť, ktorá bez ďalšieho z vykonaného dokazovania vyplýva.

14. Podľa § 397 písm. a) Civilného sporového poriadku proti právoplatnému rozsudku je prípustná žaloba na obnovu konania, ak sú tu skutočnosti, rozhodnutia alebo dôkazy týkajúce sa strán a predmetu pôvodného konania, ktoré ten, kto podal žalobu na obnovu konania, bez svojej viny nemohol použiť v pôvodnom konaní, ak môžu privodiť pre neho priaznivejšie rozhodnutie vo veci.

15. Nezmeniteľnosť a záväznosť rozhodnutia, ktoré nadobudlo právoplatnosť, je jednou zo záruk právnej istoty. Náprava rozhodnutia sa spravidla môže doceliť v riadnom dvojnásťančnom postupe formou odvolania ako riadneho opravného prostriedku. Výnimkou z tohto pravidla sú mimoriadne opravné prostriedky, medzi ktoré patrí aj žaloba na obnovu konania, smerujúca proti právoplatnému rozsudku. Dôvody jej prípustnosti sú preto v § 397 CSP stanovené taxatívne.

15.1. Uplatnenie žaloby na obnovu konania z dôvodu daného v § 397 písm. a) CSP vyžaduje existenciu rozhodnutia, ktoré osoba oprávnená na podanie žaloby na obnovu konania bez svojej viny nemohla použiť v pôvodnom konaní; môže ísť aj o rozhodnutie, ktoré bolo vydané až po právoplatnom skončení konania napadnutého žalobou o obnovu konania, ak môže pre žalobcu privodiť priaznivejšie rozhodnutie vo veci. Ide pritom o rozhodnutie vypovedajúce o skutočnostiach a dôkazoch, ktoré boli predmetom pôvodného konania.

16. Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozhodnutí sp. zn. 3Cdo/98/2011, publikovanom v časopise Zo súdnej praxe č. 2/2017 vo vzťahu k obnove konania uviedol, že: „Obnova konania je mimoriadny opravný prostriedok, ktorým možno za podmienok ustanovených v zákone dosiahnuť nápravu vo veci, v ktorej nebol skutkový stav v pôvodnom konaní zistený úplne alebo správne. Návrhom na obnovu konania sa nemožno domáhať nápravy prípadných pochybení pri právnom posudzovaní veci alebo nesprávností procesnej povahy; na nápravu týchto nesprávností slúžia podľa povahy rozhodnutia a charakteru namietanej nesprávnosti iné opravné prostriedky. Vecná nesprávnosť rozsudku napadnutého návrhom na obnovu konania nie je dôvodom zakladajúcim procesnú prípustnosť obnovy konania podľa § 228 ods. 1 OSP (pozri rozhodnutie NS SR publ. v časopise Zo súdnej praxe pod č. 15/2000)“. Aj keď uvedené rozhodnutie rieši prípustnosť obnovy konania podľa právnej úpravy Občianskeho súdneho poriadku, tento záver je plne aplikovateľný aj za účinnosti Civilného sporového poriadku.

17. Dovolateľ za dôvod podania dovolania označil hrubý rozpor právneho názoru ustáleného súdmi v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 4C/5/2013 s právnym názorom vysloveným najvyšším súdom v rozhodnutí sp. zn. 8Cdo/186/2018, čo má zakladať prípustnosť obnovy konania podľa § 397 písm. a) CSP. Z takto vymedzeného dôvodu nesprávnosti rozhodnutia odvolacieho súdu nemožno vyvodiť, že v konaní o návrhu na obnovu konania došlo k procesnej vade uvedenej v § 420 písm. f) CSP. Dovolateľ zastúpený advokátom ako kvalifikovanou osobou znalou práva totiž nespochybňuje správnosť procesného postupu pri rozhodovaní súdov v konaní o žalobe na obnovu konania, ale spochybňuje právne posúdenie veci.

18. Žalobca prípustnosť svojho dovolania vyvodil aj z § 421 ods. 1 písm. c) CSP, podľa ktorého dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

19. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 písm. c) CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Musí ísť o otázku právnú (nie o otázku skutkovú), ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Osobitne významným znakom otázky relevantnej v zmysle § 421 ods. 1 písm. c) CSP je jej zásadný právny význam. Aj za účinnosti nových civilných predpisov je opodstatnené konštatovanie, že otázkou zásadného právneho významu je otázka, ktorá je významná nielen pre tú-ktorú prejednávajú právnú vec (spor), ale aj zo širších hľadísk, najmä z hľadiska celkovej rozhodovacej praxe všeobecných súdov Slovenskej republiky (rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/132/2009, 2Cdo/71/2010, 3Cdo/51/2006, 4Cdo/151/1998, 5Cdo/1/2010, 7Cdo/117/2011). Zásadný právny význam otázky, ktorú má na mysli ustanovenie § 421 ods. 1 písm. c) CSP, je daný zámerom prispieť k prekonaniu existujúcej rozdielnosti rozhodovania dovolacieho súdu. Zároveň musí ísť o otázku, ktorú už riešil dovolací súd, v jeho rozhodnutiach je ale táto otázka riešená rozdielne. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 písm. c) CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní jasným a zrozumiteľným spôsobom. V prípade, ak dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z tohto ustanovenia, je jeho (procesnou) povinnosťou: a) konkretizovať právnú otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd a b) označením konkrétnych (odlišných, aj navzájom si protirečiacich) rozhodnutí dovolacieho súdu doložiť, že predmetná právna otázka je dovolacím súdom

skutočne rozhodovaná rozdielne. V rozhodnutí sp. zn. 8Cdo/78/2017 najvyšší súd doslovne uviedol, že dovolateľ je „povinný dovolací dôvod vymedziť označením rozhodnutí dovolacieho súdu, v ktorých dovolací súd o danej právnej otázke rozhodoval rozdielne (zaujal iné právne závery)“.

20. Právne otázky takto dovolateľom v dovolaní nenastolené a nepomenované nemajú relevanciu z hľadiska prípustnosti dovolania podľa tohto ustanovenia. V prejednávanom spore dovolateľ uvedeným spôsobom nepostupoval, nešpecifikoval relevantnú právnu otázku významnú pre rozhodnutie o žalobe na obnovu konania a neoznačil rozhodnutia dovolacieho súdu, v ktorých by bola takáto otázka riešená rozdielne.

21. Dovolací súd na základe dôvodov uvedených dovolateľom dospel k záveru, že nie je daná prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. c) CSP, čo by zakladalo odmietnutie dovolania. Vzhľadom na súčasne uplatnený dovolací dôvod spočívajúci v tvrdenej existencii vady zmätočnosti, ktorá by bola porušením práva dovolateľa na spravodlivý proces [§ 420 písm. f) CSP], naplnenie ktorého dovolací súd nezistil, však dovolací súd dovolanie ako celok podľa § 448 CSP zamietol.

22. O trovách dovolacieho konania rozhodol dovolací súd tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku vychádzajúc z procesného úspechu žalovaného v dovolacom konaní (§ 255 ods. 1 CSP v spojení s § 453 ods. 1 CSP).

23. Tento rozsudok prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.